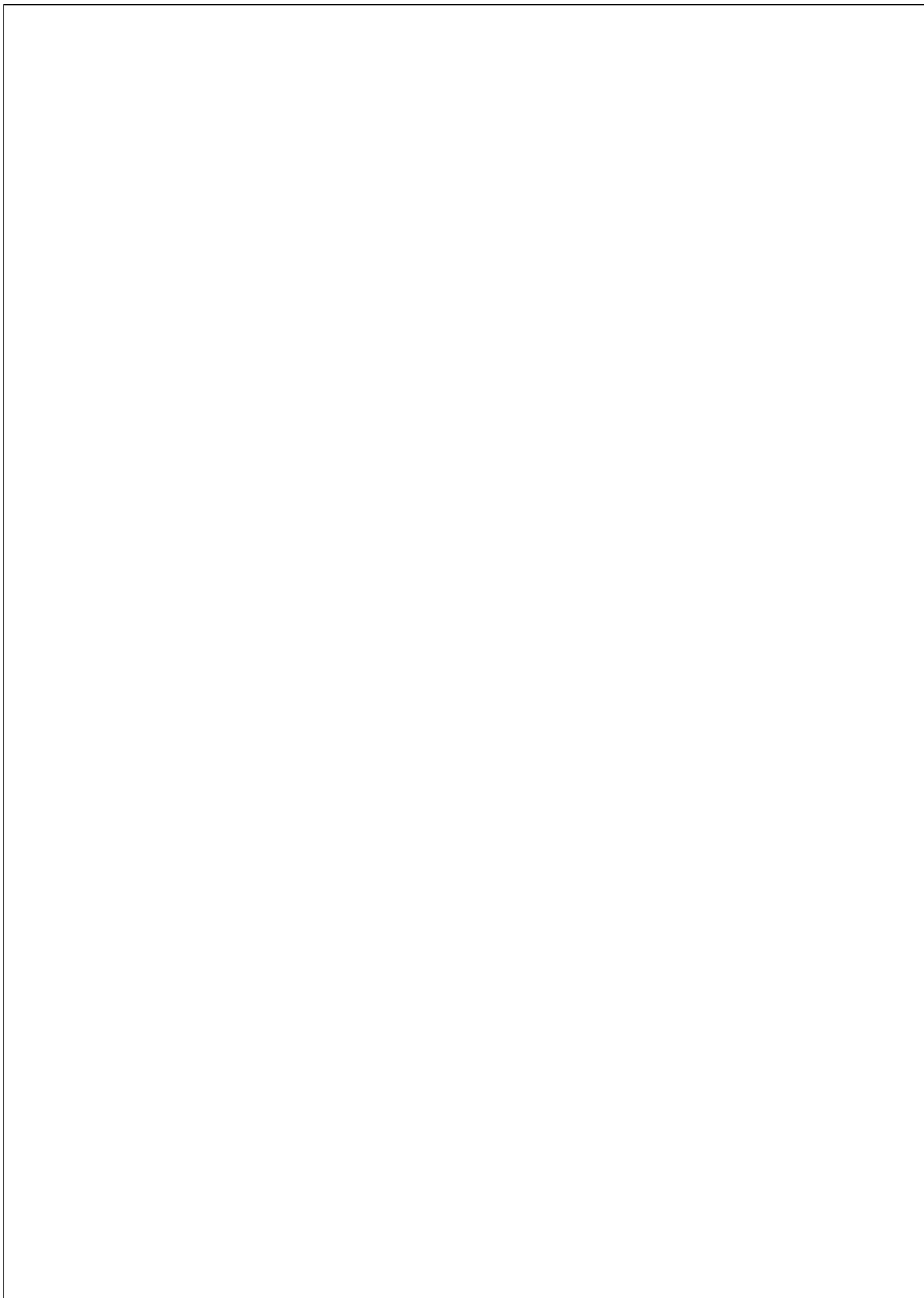

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/187747,Robert-Piwko-Potrafi-nas-zaskoczyc-Stanislaw-Dabrowski-dzialacz-Stronnictwa-Demo.html>
28.02.2026, 21:03

Robert Piwko: „Potrafi nas zaskoczyć...”. Stanisław Dąbrowski – działacz Stronnictwa Demokratycznego, krytyk Polskiej Partii Robotniczej

Badanie powojennych dziejów Kielecczyny wciąż potrafi dawać zaskakujące rezultaty. Jednym z nich jest mniej znana historia Stanisława Dąbrowskiego – nauczyciela, społecznika, a przede wszystkim polityka związanego z powojennymi strukturami Stronnictwa Demokratycznego.

04.07.2023

W latach 1945–1946 Stanisław Dąbrowski był przewodniczącym Miejskiego Komitetu SD w Skarżysku-Kamiennej, a przede wszystkim – rzeczywistym liderem grupy osób należących do tamtejszych struktur Stronnictwa.

W materiałach archiwalnych zachowały się świadectwa potwierdzające jego krytyczne stanowisko wobec niektórych działań podejmowanych przez członków tamtejszej PPR. Swoją sprzeciw i niezgodę podejmował i manifestował publicznie, głównie na forach fasadowych instytucji tworzonych przez PPR i pozostających pod jej kontrolą. Czynnikiem ten stanowi o wyjątkowości działań Stanisława Dąbrowskiego. Z jednej strony był on bowiem uczestnikiem systemu partyjnego, zaprogramowanego przez PPR, a jednocześnie wielokrotnie występował krytycznie wobec partii komunistycznej, pełniąc rolę jego jedyne gwaranta.

Z perspektywy województwa kieleckiego procesy zachodzące na skarżyskiej scenie politycznej w latach 1945–1947, m.in. z udziałem Stanisława Dąbrowskiego, były odosobnione. W żadnym innym mieście województwa Stronnictwo nie odegrało podobnej roli. Nigdzie indziej działacze i członkowie Stronnictwa nie występowali wobec członków PPR tak krytycznie, a także – tak otwarcie. Nigdzie indziej również wobec przewodniczącego komitetu SD partia komunistyczna oraz władze wojewódzkie SD nie wdrożyły działań „dyscyplinujących”, skutkujących odebraniem pracy i wydaleniem z miasta.

Pomimo swej wyrazistości oraz roli, jaką odegrał Stanisław Dąbrowski, bardzo mało wiemy o jego losach przed przybyciem do Skarżyska-Kamiennej. W zasadzie dysponujemy jedynie podstawowymi danymi dotyczącymi daty, miejsca urodzenia oraz wykonywanego zawodu. Stanisław Dąbrowski urodził się 30 kwietnia 1882 r. w miejscowości Klonowa Wola. Z zawodu był nauczycielem, który na pewnym etapie swojego życia związał się z Warszawą. W stolicy przebywał podczas okupacji niemieckiej, a do Skarżyska-Kamiennej przybył po upadku powstania warszawskiego. Tam znalazł pracę jako nauczyciel w Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Augusta Witkowskiego (obecnie II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Skarżysku-Kamiennej). W szkole tej pracował do 1947 r.

W czerwcu 1945 r. przystąpił również do Stronnictwa Demokratycznego. W niedługim czasie stał się liderem Stronnictwa w Skarżysku-Kamiennej. Pełnił funkcję przewodniczącego Miejskiego Komitetu SD, a od lutego 1946 r. do listopada 1947 r. zasiadał w Prezydium Wojewódzkiego Komitetu SD w Kielcach. Dodać należy, że w pierwszych latach powojennych organizacja miejska SD w Skarżysku-Kamiennej była jedną z najliczniejszych w województwie. W styczniu 1947 r. SD

w województwie kieleckim liczyło 1199 członków. Do najsilniejszych komitetów zaliczano wówczas: Powiatowy Komitet SD w Częstochowie – 369 członków, Miejski Komitet SD w Skarżysku-Kamiennej – 300 członków, Powiatowy Komitet SD w Radomiu – 278 członków i Powiatowy Komitet SD w Kielcach – 150 członków.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł